

Warszawa, dnia 11 października 2022 roku

Najwyższa Izba Kontroli
Prezes Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś

WNIOSEK O PRZEPROWADZENIE KONTROLI DORAŻNEJ

Działając jako fundacja Green REV Institute, na podstawie art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli oraz na podstawie § 3 ust. 1 i 2 Zarządzenia nr 11/2020 Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie szczegółowych zasad przygotowywania kontroli, zadań kontrolerów oraz zasad sporządzania informacji o wynikach kontroli **wnosimy o przeprowadzenie kontroli dorażnej w przedmiocie bezpieczeństwa żywności w Polsce w zakresie, w jakim dotyczy ono systemu produkcji pasz dla zwierząt hodowlanych.** Wnosimy o przeprowadzenie kontroli działalności właściwych w tym temacie organów administracji rządowej, państwowych osób prawnych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, jak również innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych (przedsiębiorców) w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa – w zakresie, o jakim mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli.

UZASADNIENIE

Na początku października w Polsce ujawniono¹ dużą skalę zaniedbań w przedmiocie pasz przeznaczonych dla drobiu hodowlanego w Polsce. Wykazano, że kurczaki w dziesiątkach zakładów w Polsce były karmione tłuszczami do produkcji smarów – sfalszowaną paszą z dodatkiem sfalszowanych olejów technicznych. Pasze stosowane w zakładach zawierały

---

¹ Pierwsza publikacja w tym przedmiocie pochodzi z serwisu wp.pl: <https://wiadomosci.wp.pl/wielka-afera-drobiowa-kurczaki-karmiono-tluszczami-do-produkcji-smarow-6818737044634432a>

dodatek, który nie powinien trafić do żywności, lecz do produkcji smarów, olejów technicznych i biopaliw.

W ramach szeroko zakrojonej akcji Centralnego Biura Śledczego Policji przeszukano kilkadziesiąt zakładów produkujących paszę dla drobiu. Ujawniono, że w procesie produkcji pasz mieszano skażone techniczne tłuszcze z tłuszczami spożywczymi, w celu polepszenia właściwości produktu sprzedawanego później wytwórcom pasz². Według doniesień medialnych śledczy z CBŚP podejrzewają, że fałszowane komponenty mogły być sprzedawane firmom produkującym paszę od 2017 roku. W oleju technicznym stosowanym w produkcji pasz mogły się znaleźć dioksyny czy metale ciężkie – są to niebezpieczne zanieczyszczenia chemiczne³. Tłuszcze techniczne sprowadzane miały być do Polski w cysternach, m. in. z Ukrainy, Rosji i Malezji, a następnie sprzedawano je jako spożywcze. Według doniesień śledczy z CBŚP posiadają dowody na to, że kurczaki i kaczki w polskich hodowlach w dostawały w pożywieniu oleje techniczne, które przeznaczone są do produkcji smarów i biopaliw⁴.

System bezpieczeństwa żywnościowego był już badany przez Najwyższą Izbę Kontroli (zob. raport „Bezpieczeństwo żywności” LLO.430.005.2019⁵). W ocenie ogólnej wskazano, że funkcjonujące w Polsce systemy zapewnienia bezpieczeństwa oraz jakości żywności wymagają zmian w obszarze ochrony osób konsumenckich przed spożyciem lub nabyciem produktów o niedostatecznej jakości. Wskazano też, że w ramach niezbędnych działań należy wymienić ujednoczenie struktur urzędowej kontroli żywności czy zwiększenie skuteczności i efektywności systemu kontroli. Co więcej, w ramach kontroli stwierdzono, że nie wypracowano dotychczas skutecznych rozwiązań zapobiegających prowadzeniu przez podmioty zajmujące się produkcją

---

² <https://www.money.pl/gospodarka/drob-karmiony-olejami-do-produkcji-smarow-szokujace-ustalenia-6818957158890304a.html>.

³ <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,28985555,jak-to-mozliwe-ze-oleje-techniczne-smary-i-biopaliwa-w-paszy.html>.

⁴ <https://www.salon24.pl/newsroom/1255130,kurczaki-karmione-pasza-z-olejem-do-biopaliw-ogromna-akcja-sluzb-oszuscisz-zatrzymani>.

⁵ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,21927,vp,24594.pdf>.

żywności pochodzenia zwierzęcego nielegalnej działalności, to jest prowadzeniu działalności bez nadzoru urzędowego lekarza weterynarii.

Przykład „Afery paszowej” pokazuje, że problem związany z bezpieczeństwem żywności, w szczególności w aspekcie produkcji pasz w ramach produkcji żywności zwierzęcej jest wciąż aktualny. Skala zaniedbań i ujawnionych przypadków naruszeń w ramach tej afery jest porażająca, a przedstawiciele i przedstawicielki Ministerstwa Rolnictwa – na czele z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henrykiem Kowalczykiem – nie dostrzegają problemu⁶. To stanowisko jest szczególnie niezrozumiałe w świetle przytoczonego wyżej raportu NIK.

Mając na uwadze powyższe, wnosimy o przeprowadzenie kontroli, tj. ustalenie stanu faktycznego w zakresie działalności jednostek kontrolowanych (w zakresie w jakim ich działalność dotyczy produkcji pasz dla zwierząt hodowlanych), jego udokumentowanie i dokonanie oceny kontrolowanej działalności. Istnieje bowiem ryzyko, że wnioski z raportu dotyczącego bezpieczeństwa żywności nie zostały wdrożone, a bezpieczeństwo konsumentów i konsumentek jest zagrożone.

O Green REV:

Misją Fundacji Green REV Institute jest zmienianie i budowanie świata w szacunku dla człowieka, zwierząt i klimatu. Zauważamy, że współczesne rolnictwo przestało być tym, które znaliśmy. Stało się przemysłem, który wpływa na jakość życia i zdrowie ludzi, zmiany klimatyczne i uprzedmiotowienie zwierząt. Następuje koncentracja produkcji żywności, rośnie skala rolnictwa przemysłowego i maleje liczba małych, rodzinnych gospodarstw. Troska o zdrowie i wysoką jakość produktów została zastąpiona rachunkiem zysków i strat, i walką o jak najniższe koszty produkcji. Przemysłowe rolnictwo zmienia klimat, sprawia, że ludzie tracą prawo do życia w czystym środowisku. Wskazujemy więc, że prawo musi podążać za naszymi potrzebami,

---

⁶ <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8561219,tluszcz-techniczne-pasza-dla-kurczakow-kowalczyk.html>

zmianami społecznymi, musi nas skutecznie chronić – dlatego też podejmujemy działania w duchu jego zmiany. Green REV Institute, jest inicjatorem Future Food 4 Climate pierwszej w Polsce, rzeczniczej koalicji organizacji społeczeństwa obywatelskiego dla transformacji systemu żywności. Green REV Institute to organizacja członkowska TAPP Coalition, World Federation for Animals, Eurogroup for Animals, European Vegetarian Union, Aquatic Animal Alliance, PlantEurope Network, 50by40.